

Uvod. Audioteka Muzeja za umjetnost i obrt (MUO-a) utemeljena je 2013.¹ kao rezultat potrebe proširenja Sekundarne muzejske dokumentacije MUO-a novom strukturom primjerenom upisu radijskih objava ili audioobjava.

Inicijalno je zamišljena kao posve nova struktura unutar Sekundarne dokumentacije MUO-a, koja je do vremena njezina nastanka bila sastavljena od Hemeroteke, Videoteke, Fototeke, Dijateke, Dokumentacije o izložbama i evidencije o dodijeli ISBN broja. Njezina osnovna zadaća bila je osiguranje upisa i inventarizacije novih radijskih objava ili audioobjava (audiozapisa), i to putem neke vrste digitalne *podloge*, kreirane sukladno muzejskim potrebama. Audioteka je trebala značiti poboljšanje, *dogradnju* spomenute Sekundarne dokumentacije kakva je do tada postojala u Muzeju te omogućiti upis i inventarizaciju medijskih audioobjava.

S obzirom na to da je u MUO-u iste godine (2013.) već bio u tijeku prelazak na novi *sustav za vođenje muzejske dokumentacije* razvijen na platformi INDIGO (u daljnjem tekstu: *Sustav*), koji je za Muzej počela razvijati tvrtka ArhivPRO d.o.o., pretpostavljeno je da će, sukladno vremenu i potrebama, spomenuta tvrtka u takvom *Sustavu* (uz sve ostale baze Primarne i Sekundarne dokumentacije MUO-a) kreirati i bazu *Audioteka*, što se poslije i dogodilo. Međutim, osnovno što je trebalo definirati bila je struktura podataka potrebna za upis audioobjava ili zapisa koji su ubrzano počele stizati u Dokumentacijsku službu MUO-a.

Audioteka djeluje i danas. *Podloga* strukture različita je od početne, ali sadržajno-opisne kategorije potrebne za inventarizaciju svake pojedine audioobjave (metapodatci) ostale su nepromijenjene od vremena njezina nastanka.

Razlozi formiranja *Audioteka* unutar Sekundarne dokumentacije MUO-a

Tijekom 2013. u MUO-u je aktualizirano praćenje većeg broja medija i medijskih objava. Slijedom toga, došlo je do promjena ne samo broja već i vrste medija koji su do tada bili dominantni u pružanju informacija o Muzeju, a to su bili tisak, internet i televizija. Do tog je trenutka

za svaki od navedenih medija postojao određen broj izvora (različite tiskovine, internetske stranice, televizijske postaje) koji su za potrebe Muzeja bili pretraživani i pregledavani na dnevnoj, tjednoj ili mjesečnoj bazi, a bili su tematski i sadržajno vezani za Muzej. Obje te zadaće za Muzej je obavljala medijska agencija. Takvim djelovanjem sustava u Dokumentacijsku službu MUO-a pristizale su sve aktualne objave vezane za izložbenu ili edukativnu djelatnost Muzeja, kao i uz brojne koncerte, predavanja, promocije, seminare i slične manifestacije održavane u muzejskim prostorima.

S obzirom na načelo djelovanja Dokumentacijske službe MUO-a, prema kojemu su se medijske objave, sukladno svojoj objavi i primitku odmah inventarizirale, navedeno se načelo trebalo primjenjivati i na nove audioobjave, pogotovo zbog brzine kojom se njihov broj povećavao. To je značilo potrebu stvaranja strukture za upis i inventarizaciju novih objava, pri čemu je kao izvor smjernica trebao poslužiti Pravilnik o načinu i sadržaju vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi (NN, 108/2002)², najvažniji podzakonski akt koji vrijedi za cjelokupnu muzejsku zajednicu Hrvatske. Međutim, vrlo su se brzo tijekom postupka stvaranja te inicijalne strukture potrebne za unos podataka o novim audioobjavama uz pomoć ili putem navedenog Pravilnika pojavili problemi vezani za način formiranja i strukturiranja Audioteka.

Problematika muzejske zakonske regulative

Navedeni Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi (u daljnjem tekstu: Pravilnik) propisuje *sadržaj i način vođenja muzejske dokumentacije koja nastaje u muzejima i galerijama, te muzejima, galerijama i zbirkama unutar ustanova i drugih pravnih osoba (u daljnjem tekstu: muzeji), kao i postupci koji se odnose na stvaranje i pohranjivanje muzejske dokumentacije*.³ Zamišljen kao jedan od osnovnih alata za pomoć muzejskim djelatnicima i ostalima u načinu rada s muzejskom dokumentacijom, Pravilnik je od godine svog donošenja (2002.) davao kvalitetne smjernice za vođenje dokumentacije o muzejskoj građi.⁴

Općenito, kada se govori o muzejskoj dokumentaciji, potrebno je napomenuti da se ona sastoji od primarne,

¹ Audioteka ili Fonoteka spominje se 1988. u tekstu Dubravke Osrečki Jakelić kao dio popratne dokumentacije zbirke koja je tada postojala u MUO-u.

Međutim, u sadašnjoj Dokumentacijskoj službi MUO-a do danas nije evidentiran taj segment muzejske dokumentacije. Više o tome u: Osrečki Jakelić, Dubravka. Stanje INDOK službe u Muzeju za umjetnost i obrt. *Informatica Museologica* 3-4 (1988). Zagreb: Muzejski dokumentacijski centar, 1988., str. 61.

² Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi [citirano: 28. travnja 2018.]. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2002_09_108_1751.html

³ Navedeni Pravilnik.

⁴ S obzirom na to da od 2002. nije donesen novi Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi, u tekstu koji problematizira rad iz 2013. o njemu se govori u sadašnjem vremenu.

sekundarne i tercijarne. S obzirom na to da Audioteka po prirodi pripada Sekundarnoj muzejskoj dokumentaciji, pri strukturiranju baze Pravilnik je bio primarni izvor koji je konzultiran.

Unutar članaka 25. i 26. Pravilnika objašnjavaju se audiovizualni fondovi, pa tako u članku 25. stoji: *Audiovizualni fondovi sastoje se od fizičkih jedinica fonoteke, fototeke, diateke, videoteke, filmoteke, planoteke, fonda dokumentacijskih crteža i fonda digitalnih i magnetskih zapisa. Za svaki audiovizualni fond vodi se zasebna inventarna knjiga, po sustavu tekućih brojeva.*⁵

Dalje se u članku 26. navode metapodatci (njih deset) koji se upotrebljavaju za opis jedinice fonda, tj. za pojedinu medijsku objavu: *u inventarnu knjigu audiovizualnih fondova upisuju se podaci koji identificiraju jedinicu fonda, prema obrascu broj 6, koji je sastavni dio ovoga Pravilnika, a sadrži sljedeće kategorije podataka:*

1. Podaci o ustanovi (naziv ustanove, ulica i broj, mjesto, kodna oznaka ustanove)
2. Inventarna oznaka (negativa ili pozitiva ili audio jedinice)
3. Autor
4. Datum
5. Predmet snimanja (inventarna oznaka predmeta, naziv predmeta)
6. Opis predmeta (prijepis natpisa)
7. Svrha snimanja
8. Stalni smještaj
9. Napomena
10. Osoba odgovorna za unos podataka.⁶

Na kraju istog članka Pravilnika definiraju se inventarne knjige audiovizualnih fondova, način njihova ispunjavanja, kvaliteta papira knjige, njihov uvez itd.

Struktura Audioteka Muzeja za umjetnost i obrt

Problematika nove baze koju je trebalo formirati i strukturirati i Pravilnika sastojala se u tome što taj podzakonski akt, iako propisuje obvezu stvaranja i vođenja inventarne knjige za svaki fond unutar audiovizualne cjeline, kao i njezinu formu (popunjavanje rukom ili ispis iz računalne baze, kvalitetu papira itd.), u svom opisu nema relevantan izbor i broj metapodataka koji bi poslužili kao pomoć u kreiranju baze podataka o audiozapisima.

Pri tome se ponajprije misli na metapodatke koji opisuju ili su vezani za:

- izvor objave (o kojoj je radijskoj postaji, programu ili emisiji riječ)
- ključne riječi (koje su ključne riječi potrebne za opis objave)
- vrstu aktivnosti (na koju se aktivnost objava odnosi)

kategoriju (o kakvoj je vrsti objave riječ), itd.

Sukladno svemu, iako Pravilnik propisuje osnovne smjernice, stječe se dojam da u ovome primjeru on ne može biti adekvatna pomoć za kreiranje strukture Audioteka.

Predložak za današnju Audioteku inicijalno je formirala voditeljica Dokumentacijske službe MUO-a definiravši strukturu koja je omogućila inventarizaciju audioobjava i njihovu pretraživost sukladno potrebama Muzeja.

Općenito, za kreiranje takve strukture bilo je potrebno napraviti analizu:

- općenitih ili osnovnih elemenata od kojih se sastoji audiotični prilog
- metapodataka potrebnih za inventarizaciju audiotičnog priloga
- finalnog broja i redoslijeda metapodataka potrebnih za inventarizaciju audiotičnog priloga
- metode upisa metapodataka.

Nakon odabira osnovnih dijelova objava, za upis podataka privremeno je odabrana metoda upisa u jednostavnu Excell tablicu. Glede odabira metapodataka relevantnih za obradu audioobjave, predložak je napravljen sukladno analizi elemenata osnovnih dijelova objava koje su već stigle u Dokumentacijsku službu MUO-a, a njihov je redoslijed definiran logičnim slijedom.

S obzirom na sve parametre, odlučeno je da Audioteka bude sastavljena od 16 metapodataka. To su:

1. inventarna oznaka objave
2. godina objave
3. redni broj objave / broj objave unutar kalendarske godine
4. naziv radijske postaje
5. broj radijskog programa
6. naziv radijske emisije
7. autor radijske emisije
8. tema emisije/vezano za...
9. sadržaj emisije
10. ključne riječi
11. vrsta aktivnosti (predavanje, predstavljanje knjige, konferencija za novinare, koncert, dodjela knjige, humanitarna akcija, projekcija filma, stručno vodstvo, pedagoške radionice MUO-a)
12. kategorija (najava, prikaz, osvrt, intervju)
13. trajanje emisije
14. datum upisa
15. datum emitiranja radijske emisije
16. napomena.

Podatci su upisivani u Excell tablice do trenutka kada

⁵ Isto.

⁶ Isto.

je nova baza identičnog naziva – Audioteka – formirana u *Sustavu*, nakon čega su svi upisani podatci iz početne tablice prebačeni na novu platformu. Budući da se pokazalo kako su odabrani metapodatci dovoljni za inventarizaciju objava, nisu nastale promjene u strukturi tablice kada je ona 2015. interpolirana u *Sustav*.

U Audioteku je do danas (2018.) inventarizirano 1097 audiojedinica. U prvoj godini njezine aktivacije, tj. od srpnja do prosinca 2013., u MUO je pristiglo 97 audioobjava koje su tematski i sadržajno bile vezane za Muzej. S vremenom je taj broj promijenjen; naime, nakon 2015. očit je porast broja objava, a on je zadržan i do danas, što je moguće objasniti sve intenzivnijom zastupljenošću Muzeja u svim medijima. Kretanje broja objava koje su nakon 2014. pristizale u MUO izgledalo je ovako: 2014. godine – 212 objava, 2015. godine – 208 objava, 2016. godine – 215 objava, 2017. godine – 275 objava, 2018. godine (do svibnja) – 90 objava.

Zaključak. Zbog sve češćeg pojavljivanja Muzeja u medijima 2013. nametnula se potreba formiranja Audioteka, nove strukture Sekundarne dokumentacije MUO-a koja je od inicijalne strukture tijekom vremena i sukladno mogućnostima Muzeja prerasla u bazu.

Komparativnom analizom novih audioobjava i važećeg Pravilnika uočeni su njegovi nedostaci te je pokrenuta izrada spomenute Audioteka, koja je u odnosu prema predloženoj strukturi opsežnija i strukturiranija, donosi više metapodataka te omogućuje bolju pretraživost podataka.

Audioteka je danas važna baza u Sekundarnoj dokumentaciji MUO-a i svojim sadržajem nudi stvarnu sliku o MUO-u i njegovim izložbama i događanjima.

LITERATURA I IZVORI

Popis korištene literature

Osrečki Jakelić, Dubravka. 1988. Stanje INDOK službe u Muzeju za umjetnost i obrt. *Informatica Museologica* 3-4 (1988): 60-63. Zagreb: Muzejski dokumentacijski centar.

Popis korištenih mrežnih izvora

1. Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi [citirano: 2018-04-28]

Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2002_09_108_1751.html

Popis konzultirane literature

1. Dokumentacija i klasifikacija muzejskih i galerijskih predmeta. *Muzeologija*, 25(1987): 3-117.
2. Muzej za umjetnost i obrt 1880 – 2010: vodič. Zagreb: Muzej za umjetnost i obrt, 2010.
3. Osrečki Jakelić, Dubravka. 1998. Od općeg do posebnog: faze izgradnje Informacijskog sustava Muzeja. *Naš muzeum* / ur. J. Balabanić. Zagreb: Arheološki muzej – Hrvatski povijesni muzej – Hrvatski prirodoslovni muzej, str. 333-356.

4. Vujić, Žarka. 2009. Korisnički aspekt u sustavu muzeologije I. Maroevića: od pažljive analize do smjernica dopune. *Ivi Maroeviću, baštinici u spomen* / ur. Žarka Vujić, Marko Špikić. Zagreb: Zavod za informacijske studije Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, str. 73-87.

5. Zlodi, Goran. 2009. Promjena značenja i uloge medija u muzejskoj dokumentaciji. *Ivi Maroeviću, baštinici u spomen* / ur. Žarka Vujić, Marko Špikić. Zagreb: Zavod za informacijske studije Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, str. 89-109.

Popis konzultiranih mrežnih izvora

1. Association of Art Museum Curators. Professional Practices for Art Museum Curators [konzultirano 28. travnja 2018.]

Dostupno na: http://www.collegeart.org/pdf/AAMC_Professional_Practices.pdf

2. CIDOC-ove Međunarodne smjernice za podatke o muzejskom predmetu i Dublin Core: problemi i perspektive [konzultirano 22. travnja 2018.]

Dostupno na: <http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/Zlodi%20-%20CIDOC-ove%20smjernice.htm>

3. Etički kodeks za muzeje [konzultirano 28. travnja 2018.]

Dostupno na: <http://www.icom-croatia.hr/wp-content/uploads/2011/11/Eticki-kodeks-za-muzeje.pdf>

4. Running a Museum: A Practical Handbook [konzultirano 25. travnja 2018.]

Dostupno na: http://icom.museum/uploads/tx_hpoindexbdd/practical_handbook.pdf

5. Zlodi, Goran. Od muzejske dokumentacije prema utvrđivanju svojstva kulturnoga dobra: ključni standardi i načela [konzultirano 20. travnja 2018.]

Dostupno na: file:///C:/Users/Antonija/Downloads/EL_20_07_zlodi_HR.pdf

Primljeno: 7. svibnja 2018.

THE AUDIO LIBRARY OF THE MUSEUM OF ARTS AND CRAFTS

The Audio Collection of the Museum of Arts and Crafts was formed in 2013 because of the necessity of expanding the secondary museum documentation of the Museum with a new structure, appropriate for the input of audio publications.

The paper intends to address some of the problems that the creator of the Audio Library encountered while working on the creation of the initial structure and the role played in this by the museum legislation currently in force.